

Μετά το Brexit νέο άρθρο Γιάννη Μήτσιου

/ [Γενικά](#)

[mitsios](#) image not found or type unknown

Χάος, καταστροφή, διάλυση της ΕΕ, το τέλος της παγκοσμιοποίησης, η Δύση σε αναβρασμό, πτώση χρηματιστηρίων, πόλεμος νομισμάτων, είναι μερικοί από τους χαρακτηρισμούς των πρώτων αντιδράσεων μετά το δημοψήφισμα των Βρετανών για αποχώρησή τους από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για πρώτη φορά τόσο έντονα και μαζικά αμφισβητείται το ευρωπαϊκό οικοδόμημα αλλά παράλληλα αυτή η αμφισβήτηση προκαλεί γεωπολιτικές αναταράξεις και αρχίζει κατά την ταπεινή μας άποψη να αχνοφέγγει στον ορίζοντα η ανάδυση ενός νέου κόσμου.

Το μεταπολεμικό οικοδόμημα που δημιούργησε την ΕΕ, προέκυψε από το σχέδιο Μάρσαλ, την αμερικανική εγγύηση ασφαλείας και τον ανταγωνισμό Δύσης - Ανατολής στον Ψυχρό Πόλεμο.

Με την ανάπτυξη της τεχνολογίας και την παγκοσμιοποίηση, η Ευρώπη έπρεπε να ενωθεί πολιτικά και οικονομικά για να έχει ρόλο στην νέα φάση της παγκόσμιας οικονομίας. Αυτό ενθαρρύνθηκε κυρίως από τις ΗΠΑ αφού η επιτάχυνση της διεύρυνσης της ΕΕ αλλά και η δημιουργία του κοινού νομίσματος (με τη συνθήκη του Μάαστριχτ το 1992) συνέπεσε με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης. Από τότε σταδιακά απορροφήθηκαν από την ΕΕ και το NATO όλες οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και κάποιες των Βαλκανίων ενώ η Γιουγκοσλαβία διαλύθηκε με τα γνωστά τραγικά αποτελέσματα και το βαρύ φόρο αίματος που πλήρωσε.

Το τίμημα λοιπόν της Ένωσης 28 κρατών, 27 μετά το Brexit, και 17 κρατών της ζώνης του ευρώ υπήρξε βαρύ. Η ευημερία και η ανάπτυξη δεν ήρθε για όλους. Το οικονομικό οικοδόμημα το απήλαυσαν οι μεγάλες χώρες του Βορρά, οι πολυεθνικές και οι τράπεζες ενώ δημιουργήθηκαν πολλά τραύματα στην ενότητα των λαών. Βορράς εναντίον Νότου, Μνημόνια, λιτότητα, φορολογία, ανεργία, στασιμότητα,

εργατικά δικαιώματα και κατακτήσεις, έλλειμμα προοπτικής και δημοκρατικής διαφάνειας, είναι κάποια από τα πιο τρανταχτά ζητήματα της ΕΕ του σήμερα. Παράλληλα το οικοδόμημα που δημιουργήθηκε εν ονόματι της παγκοσμιοποίησης, του ανταγωνισμού, του κοινού νομίματος, της σταθερότητας κλπ δεν έδωσε και δεν δίνει απαντήσεις στην κοινωνική συνοχή των λαών της Ευρώπης, στην ασφάλειά τους, στη μετανάστευση αλλά και στην ιστορική τους διαδρομή.

Έτσι λοιπόν με την «δημοκρατική επανάσταση» των Βρετανών μέσω του δημοψηφίσματος, (είχε προηγηθεί βέβαια η δική μας πέρυσι το καλοκαίρι αλλά λόγω μεγέθους «κατεπνίγη» άμεσα), η ΕΕ και ο δυτικός κόσμος μπαίνουν σε μια νέα φάση της ιστορικής τους πορείας. ο 19ος αι. ανήκε στην Ευρώπη, ο 20ος στην Αμερική και ο 21ος στην Ασία, λένε οι ιστορικοί.

Οι επόμενοι μήνες θα είναι καθοριστικοί για το όλο δυτικό σύστημα ασφάλειας, πολιτικής σταθερότητας και οικονομικής συνοχής αφού δέχεται πιέσεις ταυτόχρονα από πολλά μέτωπα και υπάρχει μεγάλο έλλειμμα ηγεσίας. Το «τάιμινγκ» πολιτικών εξελίξεων στην Ευρώπη και οι αμερικανικές εκλογές του Νοεμβρίου σε συνδυασμό με άλλους μεγάλους παίκτες του διεθνούς συστήματος που δεν είναι στο δυτικό σύστημα μπορεί να οδηγήσει στην αυγή ενός νέου κόσμου χωρίς να ξέρουμε ακόμα αν θα γίνει μέσω ειρηνικής μετάβασης ή μέσω περιφερειακής σύγκρουσης που αν ξεφύγει μπορεί να δώσει ανεπιθύμητες και αιματηρές συνέπειες για όλο τον πλανήτη.

Στην Ευρώπη

φουντώνει ο ευρωσκεπτικισμός και κλονίζεται το status quo μετά το βρετανικό δημοψήφισμα. Θα είναι πολύ δύσκολο για την Ευρωπαϊκή Ένωση να διατηρήσει την ενότητα και την προοπτική της χωρίς να αλλάξει πραγματικά προς όφελος των λαών και των κρατών. Δυστυχώς οι «άνεμοι της ιστορίας» άρχισαν να φυσούν και ο γαλλογερμανικός άξονας δύσκολα θα αντέξει να σηκώσει το μεγάλο βάρος της ενότητας και της προοπτικής της Ε.Ε. Η Βρετανία μέχρι να βγει εντελώς και νομικά θα αποτελεί ένα καθημερινό αγκάθι χωρίς να υπολογίζουμε την μελλοντική συνοχή της (Σκωτία, Β.Ιρλανδία). Η Ισπανία αναμένεται να σχηματίσει κυβέρνηση και μαζί με την Πορτογαλία αγωνιούν για το χρηματοδοτικό πάγωμα της Κομισιόν. Στην Ιταλία ο Ρέντσι έχασε τη Ρώμη και το Τορίνο από τον Πέπε Γκρίλο και αν ηττηθούν οι προτάσεις του για τη συνταγματική αναθεώρηση τον Οκτώβριο, θα ακολουθήσει το δρόμο του Κάμερον. Οι ιταλικές τράπεζες είναι έτοιμες να «βαρέσουν κανόνι» και η Γαλλία με τη Γερμανία πρότειναν στο Ρέντσι «λύση αλά Κύπρου», με κούρεμα καταθέσεων, πράγμα αδιανόητο για την 4η οικονομία της Ευρώπης. Στη Γαλλία ο Ολάντ βρίσκεται αντιμέτωπος με κύμα αναβρασμού στη χώρα με τις εργασιακές αλλαγές

που απαιτεί το Βερολίνο και ο ανταγωνισμός, ενώ το 2017 έχει προεδρικές εκλογές, με μια Μαρι Λεπέν που ανεβάζει κάθε μέρα ποσοστά. Στην Αυστρία, έχουμε ξανά προεδρικές εκλογές τον Οκτώβριο που μ' αυτό το κλίμα μπορεί ο εθνικιστής Χόφερ να εκλεγεί πρόεδρος. Οι χώρες της ανατολικής Ευρώπης και κυρίως του Βίτγκεραντ πιέζουν για περισσότερα, θα υποστούν μεγάλη πίεση από το Brexit, (λόγω προνομιακών σχέσεων με το Λονδίνο), η μετανάστευση τους απασχολεί τρομερά και αντιστέκονται στην Κομισιόν και στις οδηγίες της. Η ίδια η Γερμανία τέλος πρέπει να ισορροπήσει στα νέα δεδομένα, να δείξει ευελιξία στις νέες πολιτικές ανακατατάξεις και να ξοδέψει κάτι παραπάνω για την διατήρηση της ηγεμονίας της. Ζητήματα που μάλλον δύσκολα θα το πράξει δεδομένου ότι η Μέρκελ έχει εκλογές το 2017, το κίνημα αμφισβήτησης φουντώνει ενώ ανά πάσα στιγμή η βραδυφλεγής βόμβα για τη Γερμανία αλλά και για το παγκόσμιο πιστωτικό σύστημα είναι η Ντόιτσε Μπανγκ που την περασμένη εβδομάδα δεν πέρασε τα στρες τεστ της FED στην Αμερική αλλά και το ΔΝΤ έκρουσε το καμπανάκι του κινδύνου με ανακοίνωσή του μιας και έχει άνοιγμα 55 τρις ευρώ σε παράγωγα.

Γεωπολιτικές ανακατατάξεις

Αν προσθέσουμε σε όλα τα παραπάνω τις ανοιχτές πληγές που έχει η Ευρώπη σε σχέση με το Ουκρανικό, τις κυρώσεις στη Ρωσία, το ρόλο των ευρωπαίων συμμάχων του ΝΑΤΟ, (κυρίως στον καταμερισμό πόρων και ανθρωπίνου δυναμικού αλλά και στις ψυχρές σχέσεις με Ρωσία κυρίως των Βαλτικών χωρών αλλά και χωρών της αν. Ευρώπης και την ένταξη της Φιλανδίας, στη συμμαχία που για τη Ρωσία είναι «casus belli») μπορούμε εύκολα να συμπεράνουμε την πολυπλοκότητα της κατάστασης.

Ένας άλλος παράγοντας που αναδείχθηκε τελευταία, είναι οι εξελίξεις στη Μ. Ανατολή, με την μειούμενη πλέον δύναμη σε βαθμό εκμηδένισης του ISIS, με την εξομάλυνση σχέσεων Τουρκίας - Ισραήλ, και Ρωσίας Τουρκίας με παράλληλη δυσφορία των ΗΠΑ (που μάλλον δεν εμπιστεύονται πλέον την Τουρκία) αλλά και με την σταδιακή παγίωση της ρωσικής επιρροής σε Μ. Ανατολή και Ευρασία.

και στο βάθος αμερικανικές εκλογές.....

Οι προκλήσεις λοιπόν του Δυτικού μπλοκ ασφαλείας και οικονομίας θα περάσουν αναγκαστικά μέσα από την νέα αμερικανική προεδρία που δοκιμάζει στην κυριολεξία τις αντοχές και την συνοχή της υπερδύναμης. Για πρώτη φορά τόσο πολύ έχει διχαστεί (πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά) η Αμερική που δεν αντανακλά μόνο μια διαμάχη ιδεολογίας και φιλοσοφίας αλλά συγκρούονται με μίσος, από τη μια το κατεστημένο (establishment) με τη Χίλαρυ και η φωνή της

άλλης αμερικής με τον Τράμπ. Η πολιτική που θα ακολουθήσει όποιος εκλεγεί στα μεγάλα ζητήματα που αναλύσαμε παραπάνω θα δείξει το δρόμο για το που θα πάει ο κόσμος. Σε κάθε περίπτωση αχνοφέγγει η αυγή ενός νέου κόσμου που θα έχει πολύ ενδιαφέρον, δράση, ένταση και ευκαιρίες.

*Πολιτικός επιστήμονας -διεθνολόγος, Μ.Α Παν/μιου Northeastern Βοστώνης